

32000L0034

L 195/41

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

2000 8 1

## EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2000/34/EB

2000 m. birželio 22 d.

iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 93/104/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų, kad ji apimtų sektorius ir veiklą, kuriai ji anksčiau nebuvo taikoma

EUROPOS SAJUNGOS PARLAMENTAS IR TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač jos 137 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą <sup>(1)</sup>,atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę <sup>(2)</sup>,laikydami Sutarties <sup>(3)</sup> 215 straipsnyje nustatytos tvarkos ir atsižvelgdami į Taikinimo komiteto 2000 m. balandžio 3 d. patvirtintą bendrą tekstą,

kadangi:

- (1) Sutarties 137 straipsnis numato, kad Bendrija turi remti ir prisidėti prie valstybių narių veiklos, siekiant gerinti darbo aplinką ir apsaugoti darbuotojų sveikatą bei saugą. To straipsnio pagrindu priimtose direktyvose neturi būti nustatyta tokių administracinių, finansinių ir teisinių apribojimų, kurie kliudytų steigti ir plėtoti mažąsias ir vidutines įmones.
- (2) 1993 m. lapkričio 23 d. Tarybos direktyva 93/104/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų <sup>(4)</sup> nustato būtiniausius saugos ir sveikatos reikalavimus dėl darbo laiko organizavimo, t. y. dėl kasdienio poilsio laiko, pertraukų, savaitės poilsio, ilgiausio savaitės darbo laiko, metinių atostogų, naktinio bei pamaininio darbo aspektų ir darbo organizavimo modelių. Toji direktyva turi būti pataisyta dėl toliau nurodytų priežasčių.
- (3) Į Tarybos direktyvos 93/104/EB taikymo sritį neįeina kelių, oro, jūrų, geležinkelių ir vidaus vandenų transportas, jūros žvejyba ir kiti darbai jūroje bei keliančių kvalifikaciją gydytojų veikla.
- (4) 1990 m. rugsėjo 20 d. pasiūlyme Komisija nenumatė jokių sektorių ir veiklos rūšių, kurioms nebūtų taikoma Direktyva 93/104/EB; Europos Parlamentas 1991 m. vasario 20 d. nuomonėje taip pat nepripažino jokių išimčių.

- (5) Darbuotojų sveikata ir sauga turi būti rūpinamasi darbo vietoje ne todėl, kad jie dirba tam tikrame sektoriuje ar vykdo tam tikrą veiklą, o todėl, kad jie yra darbuotojai.
- (6) Sektorių teisės aktuose dėl mobiliųjų darbuotojų reikalingas papildomas ir lygiagretus požiūris nuostatose, susijusiose su transporto sauga ir atitinkamų darbuotojų sveikata ir sauga.
- (7) Reikia atsižvelgti į ypatingą darbo jūroje ir keliančių kvalifikaciją gydytojų veiklos pobūdį.
- (8) Mobilųjų darbuotojų, dirbančių į direktyvos taikymo sritį neįeinančiuose sektoriuose ir užsiimančių veiklos rūšimis, kurioms netaikoma direktyva, sveikatos apsauga ir sauga taip pat turėtų būti garantuojama.
- (9) Galiojančios nuostatos dėl metinių atostogų ir sveikatos patikrinimo naktinio ir pamaininio darbo atveju turėtų būti praplėstos ir taikomos į direktyvos taikymo sritį neįeinančių sektorių ir veiklos rūšių mobiliesiems darbuotojams.
- (10) Galiojančias nuostatas dėl darbo laiko ir poilsio reikia pritaikyti į direktyvos taikymo sritį neįeinančių sektorių ir veiklos rūšių mobiliesiems darbuotojams.
- (11) Visi darbuotojai turi turėti pakankamai laiko poilsiui. „Poilsio“ sąvoką būtina išreikšti laiko vienetais, t. y. dienomis, valandomis ir (arba) jų dalimis.
- (12) Europos susitarimas dėl jūrininkų darbo laiko yra įgyvendintas Tarybos direktyva <sup>(5)</sup>, priimta Komisijos siūlymu pagal Sutarties 139 straipsnio 2 dalį. Todėl šios direktyvos nuostatos jūrininkams netaikomos.
- (13) Tuo atveju, kai žvejai verčiasi pusine žvejyba ir kartu yra darbuotojai, pačios valstybės narės, vadovaudamosi Tarybos direktyvos 93/104/EB 7 straipsniu, nustato jų teisės į atostogas ir jų suteikimo sąlygas, įskaitant ir dėl apmokėjimo.
- (14) Specifiniai standartai, nustatyti kituose Bendrijos dokumentuose, susijusiuose, pavyzdžiui, su tam tikrų kategorijų darbuotojų poilsio ir darbo laiku, metinėmis atostogomis ir naktiniu darbu, turi viršenybę prieš šia direktyva pataisytos Tarybos direktyvos 93/104/EB nuostatas.

<sup>(1)</sup> OL C 43, 1999 2 17, p. 1.<sup>(2)</sup> OL C 138, 1999 5 18, p. 33.<sup>(3)</sup> 1999 m. balandžio 14 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 219, 1999 7 30, p. 231), 1999 m. liepos 12 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 249, 1999 9 1, p. 17) ir 1999 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). 2000 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento sprendimas ir 2000 m. gegužės 18 d. Tarybos sprendimas.<sup>(4)</sup> OL L 307, 1993 12 13, p. 18.<sup>(5)</sup> 1999 m. birželio 21 d. Tarybos direktyva dėl Europos bendrijos laivų savininkų asociacijos (ECSA) ir Europos Sąjungos transporto darbuotojų profesinių sąjungų federacijos (FST) susitarimo dėl jūreivių darbo laiko organizavimo (OL L 167, 1999 7 2, p. 33).

- (15) Atsižvelgiant į Europos Teisingumo Teismo precedentų teisę, nuostatos dėl poilsio sekmadienį turėtų būti išbrauktos.
- (16) Bylos C-84/94 Jungtinė Karalystė prieš Tarybą sprendime <sup>(1)</sup> Teisingumo teismas pripažino, kad Tarybos direktyva 93/104/EB atitinka Sutarties 5 straipsnyje nustatytus subsidiarumo ir proporcingumo principus. Nėra priežasčių manyti, kad sprendimas netaikytinas panašioms taisyklėms dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų į direktyvos taikymo sritį nepatenkančiuose sektoriuose ir veiklos rūšyse,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

*1 straipsnis*

Direktyva 93/104/EB iš dalies keičiama taip:

1. 1 straipsnio 3 dalis pakeičiama ir išdėstoma taip:

„3. Ši direktyva taikoma visoms Direktyvos 89/391/EEB 2 straipsnyje nurodytoms veiklos sritims, valstybinėms ir privačioms, nepažeidžiant šios direktyvos 14 ir 17 straipsnių.

Ši direktyva netaikoma jūrininkams, apibrėžtiems 1999 m birželio 21 d. Tarybos direktyvoje dėl Europos bendrijos laivų savininkų asociacijos (ECSA) ir Europos Sąjungos transporto darbuotojų profesinių sąjungų federacijos (FST) susitarimo dėl jūreivių darbo laiko organizavimo, <sup>(\*)</sup> nepažeidžiant šios direktyvos 2 straipsnio 8 dalies.

<sup>(\*)</sup> OL L 167, 1999 7 2, p. 33.“

2. 2 straipsnis papildomas taip:

„7. „mobilusis darbuotojas“ — tai bet kuris darbuotojas, kurį įmonė, teikianti keleivių ar prekių gabenimo keliais, oru ar vidaus vandenimis paslaugas, samdo keliaujančio ar skraidančio personalo nariais;

8. „priekrantės darbas“ — daugiausia ant priekrantės įrenginių (įskaitant ir gręžinių platformas) arba iš jų atliekamas darbas, kuris yra tiesiogiai ar netiesiogiai susijęs su mineralinių išteklių, įskaitant angliavandenilius, žvalgymu, gavyba ir naudojimu bei su tuo susijusiu narų darbu, neatsižvelgiant į tai, ar toks narų darbas vykdomas iš priekrantės įrenginio ar laivo;

9. „pakankamas poilsis“ reiškia, kad darbuotojai reguliariai turi poilsio pertraukas, kurių trukmė išreiškiama laiko vienetais, ir kurios yra pakankamai ilgos ir nepertraukiamos, kad būtų galima užtikrinti, jog dėl nuovargio ar trumpesnį ar ilgesnį laiką dirbdami kitokią neįprastą darbą darbuotojai nesusižeis patys, nesužalos savo bendradarbių ar kitų asmenų ir nepakenks savo sveikatai.“.

3. Išbraukiama ši 5 straipsnio pastraipa:

„Į šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytą minimalų poilsio laiką iš esmės įeina sekmadienis“.

4. 14 straipsnis pakeičiamas ir išdėstomas taip:

„14 straipsnis

**Konkretesnės Bendrijos nuostatos**

Ši direktyva netaikoma tais atvejais, kai kiti Bendrijos dokumentai nustato konkretesnius reikalavimus, susijusius su darbo laiko organizavimu tam tikroms profesijoms arba veiklos rūšims.“

5. 17 straipsnio 2.1 dalis pakeičiama ir išdėstoma taip:

„2.1. išlygos dėl 3, 4, 5, 8 ir 16 straipsnių:

- a) tokiai veiklai, kai darbuotojo darbo vieta yra toli nuo jo gyvenamosios vietos, įskaitant priekrantės darbą, arba kai darbuotojo skirtingos darbo vietos yra toli viena nuo kitos;
- b) apsaugos ir sekimo veiklai, reikalaujančiai nuolatinio buvimo, kad būtų apsaugotas turtas ir asmenys, ypač apsaugos darbuotojams, prižiūrėtojams ar apsaugos firmoms;
- c) veiklai, kai būtinas paslaugos ar gamybos tęstinumas, ypač:
  - i) ligoninių ar panašių įstaigų ligonių priėmimo, gydymo ir (arba) priežiūros paslaugoms, įskaitant kvalifikaciją keliančių gydytojų veiklą, nuolatinės globos institucijų ir kalėjimų darbui;
  - ii) dokų arba oro uostų darbuotojams;
  - iii) spaudos, radijo, televizijos, filmų kūrimo, pašto ir telekomunikacijų paslaugoms, greitosios pagalbos, priešgaisrinės ir civilinės saugos paslaugoms;
  - iv) dujų, vandens ir elektros gamybai, perdavimui ir paskirstymui, buitinių atliekų surinkimo ir deginimo įmonėms;
  - v) pramonės šakoms, kuriose darbo negalima nutraukti dėl techninių priežasčių;
  - vi) mokslo tiriamajam darbui ir plėtrai;
  - vii) žemės ūkiui;
  - viii) darbuotojams, kurių darbas susijęs su keleivių vežimu reguliariu miestų transportu;
- d) kai numatomas darbų pagyvėjimas, visų pirma:
  - i) žemės ūkyje;
  - ii) turizmo srityje;
  - iii) pašto paslaugų srityje;

<sup>(1)</sup> ECR [1996] 1 — 5755.

- e) geležinkelių transporte dirbantiems asmenims: — priemonės, kurias reikia taikyti norint iki pereinamojo laikotarpio pabaigos sumažinti vidutinį darbo valandų skaičių per savaitę iki 48;
- i) kurių darbas yra su pertrūkiais;
- ii) kurie savo darbo laiką praleidžia traukiniuose arba
- iii) kurių veikla yra susijusi su transporto tvarkaraščiu ir būtinumu užtikrinti eismo nenutrūkstamumą bei reguliarumą“.
- b) taikant 16 straipsnio 2 dalį, jei pamatinis laikotarpis ne ilgesnis kaip 12 mėnesių, per pirmąjį pereinamojo laikotarpio dalį, nurodytą a punkto iii papunktyje, ir po to šešis mėnesius.“.

6. 17 straipsnio 2 dalis papildoma taip:

„2.4. išlygos dėl 6 straipsnio ir 16 straipsnio 2 dalies dėl kvalifikaciją keliančių gydytojų:

- a) taikant 6 straipsnį — penkerių metų pereinamuoju laikotarpiu nuo 2004 m. rugpjūčio 1 d;
- i) valstybėms narėms; prirėmus gali būti suteikta iki dviejų metų laiko atsižvelgti į darbo laiko nuostatų reikalavimų įvykdymo sunkumus, susijusius su jų išipareigojimais sveikatos paslaugų ir medicinos priežiūros srityje. Ne vėliau kaip likus šešioms mėnesiams iki pereinamojo laikotarpio pabaigos atitinkama valstybė narė apie tai praneša Komisijai, nurodydama priežastis, kad Komisija per tris mėnesius nuo tokio pranešimo ir atitinkamai pasikonsultavusi galėtų pareikšti savo nuomonę. Jei valstybė narė nesilaiko Komisijos nuomonės, ji savo sprendimą privalo pagrįsti. Valstybės narės pranešimas ir pagrindimas bei Komisijos nuomonė skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* ir siunčiami Europos Parlamentui;
- ii) valstybės narės prirėmus gali turėti papildomą laikotarpį iki vienerių metų atsižvelgti į ypatingus sunkumus, susijusius su pirmiau minėtais išipareigojimais. Jos laikosi i papunktyje nustatytos tvarkos.

Pereinamuoju laikotarpiu:

- iii) valstybės narės užtikrina, kad per pirmuosius trejus pereinamojo laikotarpio metus darbo valandos per savaitę jokia būdu neviršys 58 valandų vidurkio, per kitus dvejus metus — 56 valandų, o per likusį laiką — vidutiniškai 52 valandų.
- iv) Siekdamas susitarimo dėl pereinamuoju laikotarpiu taikytinų priemonių, darbdavys iš anksto konsultuojasi su darbuotojų atstovais. Laikantis iii pastraipoje nustatytų ribų tokiame susitarime galima nustatyti:
- vidutinį darbo valandų skaičių per savaitę pereinamuoju laikotarpiu ir

7. Įterpiami šie straipsniai:

„17a straipsnis

### Mobilieji darbuotojai ir priekrantės darbas

1. 3, 4, 5 ir 8 straipsniai mobiliesiems darbuotojams netaikomi.

2. Tačiau valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti mobilių darbuotojų teisę į pakankamą poilsį, išskyrus 17 straipsnio 2.2 dalyje numatytas aplinkybes.

3. Laikantis bendrųjų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos principų, ir jei vyksta darbdavio ir atitinkamų darbuotojų atstovų konsultacijos bei stengiamasi skatinti visas atitinkamas socialinio dialogo formas, įskaitant ir derybas, jei šalys jų pageidauja, valstybės narės dėl objektyvių ar techninių priežasčių ar su darbo organizavimu susijusių priežasčių gali pratęsti 16 straipsnio 2 dalyje minėtą pamatinį laikotarpį iki 12 mėnesių darbuotojams, kurie daugiausia atlieka priekrantės darbus.

4. 2005 m. rugpjūčio 1 d. Komisija, Europos lygiu pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, administracija ir darbuotojais, peržiūri priekrantės darbuotojams taikomų nuostatų veikimą jų saugos ir sveikatos apsaugos požiūriu, kad prirėmus galėtų pateikti atitinkamus pakeitimus.

17b straipsnis

### Darbuotojai, dirbantys jūrų žvejybos laivuose

1. 3, 4, 5, 6, ir 8 straipsniai netaikomi jokiems darbuotojams, dirbantiems jūrų žvejybos laivuose, kurie plaukioja su kurios nors valstybės narės vėliava.

2. Tačiau valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti darbuotojų, dirbančių jūrų žvejybos laivuose, plaukiojančiuose su kurios nors valstybės narės vėliava, teisę į pakankamą poilsį ir apriboti vidutinį darbo valandų skaičių per savaitę iki 48, skaičiuojant per pamatinį, ne ilgesnį kaip 12 mėnesių, laikotarpį.

3. Laikydamosi 2, 4 ir 5 dalyje nustatytų ribų, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atsižvelgiant į poreikį apsaugoti tokių darbuotojų saugą ir sveikatą:

- a) darbo valandos būtų ribojamos maksimaliu valandų skaičiumi, kurio negalima viršyti tam tikru konkrečiu laikotarpiu, arba
- b) per tam tikrą konkretų laikotarpį suteikiamas minimalus poilsio valandų skaičius.

Maksimalus darbo valandų skaičius ir minimalus poilsio valandų skaičius nustatomas įstatymais ir kitais teisės aktais arba kolektyvinėmis sutartimis ar susitarimais tarp darbdavių ir darbuotojų.

4. Darbo ar poilsio valandų ribos nustatomos:

- a) maksimaliomis darbo valandomis, kurios neturi būti ilgesnės kaip:
  - i) 14 valandų per parą ir
  - ii) 72 valandos per septynių dienų laikotarpį;
 arba
- b) minimaliomis poilsio valandomis, kurios neturi būti trumpesnės kaip:
  - i) 10 valandų per parą ir
  - ii) 77 valandos per septynių dienų laikotarpį.

5. Poilsio valandas galima dalyti ne daugiau kaip į du laikotarpius; vieno iš jų trukmė turi būti ne mažiau kaip 6 valandos, o tarpas tarp iš eilės einančių poilsio laikotarpių neturi būti ilgesnis kaip 14 valandų.

6. Laikydama bendrųjų darbuotojų sveikatos ir saugos apsaugos principų ir dėl objektyvių arba techninių priežasčių ar su darbo organizavimu susijusių priežasčių, valstybės narės gali leisti išimtis, įskaitant pamatinių laikotarpių nustatymą, dėl 2, 4 ir 5 dalyse nustatytų ribų. Tokios išimtis turi kiek įmanoma atitikti nustatytus standartus, bet jas nustatant galima atsižvelgti į dažnesnes ar ilgesnes atostogas ar suteikiamas kompensacines darbuotojų atostogas. Tokios išimtis nustatomos:

- i) įstatymais ir kitais teisės aktais, jei vyksta darbdavių ir atitinkamų darbuotojų atstovų konsultacijos bei stengiamasi skatinti visas atitinkamas socialinio dialogo formas, arba
- ii) kolektyvinėmis sutartimis ar susitarimais tarp darbuotojų ir darbdavių.

7. Jūrų žvejybos laivo kapitonas turi teisę reikalauti, kad laive esantys darbuotojai dirbtų bet koki valandų skaičių, kai reikia tiesiogiai užtikrinti laivo, laive esančių asmenų ir krovinio saugumą arba padėti kitiems laivams ar asmenims, kuriuos yra ištikusi nelaimė jūroje.

8. Valstybės narės gali nustatyti, kad darbuotojai, dirbantys jūrų žvejybos laivuose, kuriems pagal nacionalinės teisės aktus arba praktiką negalima vykdyti veiklos tam tikru, ilgesniu nei vienas mėnuo, kalendorinių metų laikotarpiu, vadovaujantis 7 straipsniu išimtų kasmetinių atostogų per minėtą laikotarpį.“

## 2 straipsnis

1. Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip nuo 2003 m. rugpjūčio 1 d., arba ne vėliau kaip iki šios datos užtikrina, kad darbdaviai ir darbuotojai reikiamas nuostatas įtvirtintų tarpusavio susitarimu, o valstybės narės privalo imtis visų būtinų priemonių, leidžiančių joms visuomet garantuoti, kad bus pasiekti šioje direktyvoje nustatyti rezultatai. Mokomąją praktiką atliekančių gydytojų atveju toji data — 2004 m. rugpjūčio 1 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

2. Valstybės narės, tvirtindamos 1 dalyje nurodytas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3. Nepažeidžiant valstybių narių teisės, atsižvelgiant į besikeičiančias aplinkybes, nustatyti kitokias įstatymines, teisines ar sutartines nuostatas dėl darbo laiko, jei laikomasi minimalių šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų, šios direktyvos įgyvendinimas nėra pagrįsta priežastis sumažinti bendrą darbuotojams teikiamos apsaugos lygį.

4. Valstybės narės Komisijai pateikia šios direktyvos taikymo srityje priimtų ar priimamų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

## 3 straipsnis

Iki 2009 m. rugpjūčio 1 d. Komisija, pasikonsultavusi Europos lygiu su valstybėmis narėmis bei administracija ir darbuotojais, peržiūri, kaip veikia nuostato dėl darbuotojų, dirbančių jūrų žvejybos laivuose, ir ypač išnagrinėja, ar tos nuostatos vis dar tinka pirmiausia sveikatos ir saugos požiūriu, kad prirėkus galėtų pasiūlyti tinkamas jų pataisas.

## 4 straipsnis

Iki 2005 m. rugpjūčio 1 d. Komisija, pasikonsultavusi Europos lygiu su valstybėmis narėmis bei administracija ir darbuotojais, peržiūri, kaip veikia nuostatos dėl darbuotojų, susijusių su keleivių vežimo reguliariuoju miesto transportu paslaugomis, kad prireikus galėtų pateikti tinkamas pataisas, kurios užtikrintų nuoseklią ir tinkamą politiką šiame sektoriuje.

## 5 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

## 6 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Liuksemburge, 2000 m. birželio 22 d.

*Europos Parlamento vardu*

*Pirmininkas*

N. FONTAINE

*Tarybos vardu*

*Pirmininkas*

J. SÓCRATES